

... A LES FONTETES

**GENERALITAT
VALENCIANA**

parc natural
de la serra
de mariola

butlletí quadrimestral del parc natural de la serra de mariola
núm. 10, primavera-estiu (maig-agost) 2020

Posta de sol estival des de l'Ombria [foto: M. Vives]

SUMARI

02 EDITORIAL

03 MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

Alguns dels treballs realitzats
entre maig i agost

04 MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

Cessió d'un tractor de l'Aj. d'Alcoi
per a la realització de treballs a la
unitat de gestió

05 INTERPRETACIÓ I EDUCACIÓ

Altres propostes per a altres
moments

07 COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

Campanyes de sensibilització i
divulgació a xarxes socials

09 SERVEI D'ATENCIÓ I INFORMACIÓ

... i l'època estival des de la perspec-
tiva de la regulació de l'ús públic

10 QUÈ HA PASSAT?

Primavera i estiu en imatges

EDITORIAL

Aquesta publicació digital «...a les fontetes» continua amb la intenció d'apropar la gestió del Parc Natural a la població en general, amb alguns temes destacats o algunes curiositats; no es pretén donar compte de tot allò que es realitza, funció que queda reservada per a documents més formals com són les memòries de gestió anuals; per tant es continua amb aquesta funció divulgativa en un període com a mínim peculiar, i com ho és per a tot el món només es vol destacar algunes decisions, adaptacions, efectes o fets que s'han produït.

Des del desconfinament progressiu a l'adaptació del servei d'atenció al públic, de la prioritització dels treballs de manteniment i conservació al creixement exponencial de l'afluència i la demanda de recursos per a la visita, de destinacions en ambients rurals i serres d'interior, del desenvolupament dels ecosistemes naturals i les bondats de la natura a les afeccions de l'ús públic..., al final totes aquestes i altres contrapartides són les que justifiquen la necessitat de gestionar els espais naturals, sense oblidar la seua finalitat —gestió per a la conservació—.

Així sembla que la conservació, en concepte, siga un capritx, però la importància final i alhora la dificultat radica en la capacitat de fer entendre que es tracta de preservar tots aquells beneficis que ens aporten els ecosistemes; beneficis que de vegades semblen ocults i només destinats a ser descoberts per la comunitat científica; però no, cal pensar en el més quotidià que deriva egoïstament en la millora de la qualitat de vida de la nostra pròpia espècie. I no debades, la regulació dels usos i els aprofitaments és el preu que escau aplicar.

Aquest estiu la serra de Mariola ha sigut un més de tants indrets on anar a sentir córrer l'aigua, a olorar el «verd», a veure el cel, a tindre «espai»... en definitiva, beneficis que els qui hi vivim més a prop no hem d'anar a buscar.

[Fotos: EMC del Parc Natural]

TREBALLS DE MANTENIMENT I CONSERVACIÓ DESTACATS

Alguns dels treballs realitzats entre maig i agost

Cal dir que després dels temporals de la passada tardor i sobretot del «Glòria» a principis d'any, i exceptuant el període de confinament, no s'ha deixat de treballar en la retirada de restes vegetals. En aquest període es va dur endavant el gruix de treball de retirada de restes als eixos principals de comunicació de la Muntanya Pública de l'Ombria de Mariola, la pista principal i el camí del Portell. Com en altres ocasions, la llenya més grossa es va posar a disposició de la població amb la coordinació de l'Ajuntament d'Agres. També es va treballar intensament en altres camins del terme de Bocairent o d'Alfafara, i es van retirar peus que obstaculitzaven alguns camins a petició de veïns. Es va col·laborar amb la brigada de la Xarxa Natura 2000, en el control de flora invasora, amb el triturat de les restes d'ailant de la zona del Molí Païà. A instància de l'Ajuntament d'Alfafara, es va instal·lar una tanca perimetral de seguretat a la bassa de la Vila. De nou s'ha hagut de fer una despesa important d'esforç per a la reparació de desperfectes i vandalisme (tancaments, passos de camins). Amb l'estiu sempre es realitza algun reg de suport a plantacions puntuals, com ha sigut el cas del projecte d'oms resistent a la grafiosi. Per últim cal no oblidar el gruix de desbrossaments anuals de paratges d'ús públic i d'interés: mas d'Ull de Canals i barranc, la font del Tarragó, Montblanc, el Convent, la font de Mariola, l'assegador de Santa Bàrbera, el Preventori, l'entrada el barranc del Cint, a més d'ara el camí de la Torreta a Agres i el de la Talaia a Alfafara.

Cessió d'un tractor de l'Aj. d'Alcoi per a la realització de treballs a la unitat de gestió

Al mes de juliol es fa efectiva la cessió per part de l'Ajuntament d'Alcoi d'un tractor de la seua propietat amb destinació a la realització de tasques de manteniment i conservació en el conjunt de la unitat de gestió de la Serra de Mariola i el Carrascal de la Font Roja per part del seu personal. Cal recordar que aquesta unitat de gestió la componen diferents espais naturals protegits, a més d'aquests dos parcs naturals també els paisatges protegits del Serpis i de la Solana del Benicadell, i el de Serres del Maigmo i Sit. Aquesta cessió es rep amb molta satisfacció, ja que suposarà un gran augment de l'eficiència i de l'optimització dels recursos en moltes tasques habituals i periòdiques dutes a terme per part dels equips d'aquests espais naturals protegits en el context dels plans anuals de gestió. En aquest curt període de temps ja s'ha fet efectiu el funcionament d'aquesta important ferramenta en algunes de les actuacions esmentades al títol anterior.

[Fotos: EMC del Parc Natural]

INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI I EDUCACIÓ AMBIENTAL

Altres propostes per a altres moments

Ja des del mes d'abril i al llarg del confinament, es va voler continuar amb la tasca interpretativa i sensibilitzadora, amb una proposta diferent destinada a valorar i fer una ullada als parcs naturals des de casa i per a tota la família. La proposta, amb una petita publicació de periodicitat setmanal difosa des de la web del PN i les llistes de distribució, les xarxes socials i la missatgeria instantània, i a tots els centres educatius de l'àmbit d'influència socioeconòmica del PN, es va realitzar de manera conjunta amb el PN de la Font Roja amb el títol «Mira els parcs des de ta casa». Al llarg de nou setmanes es va voler incidir en algun recurs o en alguna temàtica més concreta com a fil conductor i aprofitant el transcórrer dels esdeveniments. Així, en primer lloc es va tractar de convidar a l'observació, a fixar-s'hi conscientment en el desenvolupament de la primavera; el patrimoni immaterial i de transmissió oral és sempre un bon recurs, i més a la serra de Mariola; i també com no l'ús popular de les herbes en l'àmbit domèstic; la física, el cel i els seus fenòmens no podien faltar i més en aquesta estació; també amb altres experiments casolans més manipulatius;

amb l'ús generalitzat de les tecnologies i els recursos digitals es va difondre i valorar la important ferramenta del visor cartogràfic; amb les pluges tampoc podia faltar el 'cilce de l'aigua'; i els insectes i les plantes anuals acompanyades de les primeres eixides al carrer; tot amanit finalment amb una mostra en imatges per a recuperar el pas d'una esplèndida primavera.

Amb l'estiu se sol aprofitar per a realitzar activitats d'interpretació en horaris no tan habituals. Recuperant les activitats de promoció als parcs, encara que per a grups limitats, s'han realitzat dos itineraris ornitològics, per a les persones amants de la natura que entre excursió i excursió sempre troben a faltar conèixer millor les aus que ens envolten, aquelles que es poden observar o d'altres que només podem escoltar; un per la part d'Alfafara entre el Tarragó, la penya del Xorro i la Cova de la Font, i l'altre per cor de la serra a la font de Mariola, tots dos en horari vespertí i de cara al crepuscle. Cal dir que les activitats han comptat amb una elevada acceptació, doblant la llista d'espera al límit de places en les inscripcions i, ahora, una elevada satisfacció durant el desenvolupament de les visites gràcies, i per sort, al consentiment de les aus per exhibir-se, cosa que no sempre esdevé.

En aquest temps i amb l'ajuda d'un reforç per al personal del parc en període vacacional, s'ha pretés augmentar un poc la presència del PN de la Serra de Mariola a les xarxes socials, i per a dotar aquest fet de contingut pràctic, s'ha aprofitat per a encetar algunes campanyes de sensibilització de cara a qüestions puntuals que preocupen de cara a la gestió per a la conservació dels hàbitats i de les espècies. La primera d'elles, titulada PARA ATENCIÓ!, va versar sobre la mortalitat de fauna salvatge a les carreteres per atropellament. Centenars d'animals són atropellats a les carreteres valencianes cada any. Les carreteres perifèriques del PN són transitades per un nombre molt elevat de vehicles diàriament, que circulen a una velocitat, segons trams, molt elevada; al PN s'han realitzat algunes mesures correctores puntuals (especialment a la CV-795 entre Alcoi i Banyeres de Mariola, corredor ecològic molt important entre Barxell,

Para atenció!

Evitem els atropellaments de
fauna salvatge

Xirillent i la vall de Polop), però com a primera mesura la campanya se centra en els hàbits de conducció, a partir d'una sèrie de recomanacions i de 'bones pràctiques' per tal d'intentar minimitzar els atropellaments de fauna i també millorar la seguretat dels conductors. L'altra campanya du el títol NO DEIXES LA TEUA PETJADA!, i té com a objectiu evitar la degradació del paisatge en general, i de l'entorn del riu Vinalopó en concret. Els aliments que mengem, l'aigua que bevem, l'aire que respirem i en general la nostra salut, depenen directament de la salut dels ecosistemes. La capçalera del riu Vinalopó és un dels llocs on hi ha més pressió derivada de l'afluència de visitants, i aquest estiu els efectes han pogut ser molt aparents. Les activitats d'educació ambiental solen tindre un públic destinatari infantil, però amb aquestes campanyes es vol cridar l'atenció de joves i adults, on la població infantil té el seu referent, i més amb les actituds durant les eixides en grup familiar. No es deixarà mai de repetir allò de què quan es visite qualsevol lloc, siga parc natural o no, hem de deixar-lo igual o millor del que l'hem trobat.

Paral·lelament s'ha iniciat una secció de caràcter divulgatiu pensada per a xarxes socials, anomenada «Mariola en la memòria, història i paisatge en blanc i negre», fruit d'una exposició de fotografia antiga elaborada fa un temps pel PN, i que posa el punt de mira en el valuós paisatge de la serra de Mariola, aquell derivat dels usos i l'aprofitament tradicionals dels recursos naturals.

Mariola en la memòria Història i paisatge en blanc i negre

SERVEI D'ATENCIÓ I INFORMACIÓ

... i l'època estival des de la perspectiva de la regulació de l'ús públic

Des de finals del mes de març, el servei d'atenció presencial va quedar limitat, derivant-se tot al contacte telefònic i el correu electrònic. En la segona quinzena del mes de juny es va iniciar el procés de planificació del pla de contingència en la xarxa d'espais naturals protegits per a l'apertura de les oficines i centres de visitants, amb les corresponents mesures de seguretat. En concret s'ha adaptat molt l'atenció al públic dins del CI del PN. El servei d'atenció, quant a l'atenció informativa al visitant en general, està directament relacionada el lloc on es troba el CI del PN, això és a l'extrem occidental de la serra, en l'accés principal a la capçalera del riu Vinalopó. Cal tindre present aquest context per a relacionar millor les dades que, des de l'oficina del PN, s'arrepleguen com a visites informades reals, que acaben sent una part molt important de les dades oficials de visites del PN. Enguany en la temporada estival, les visites a aquesta part de la serra han crescut vertiginosament; la font de la Coveta (i altres punts) ja era de per si un indret de màxima afluència, però en aquest mes de juliol les visites s'han incrementat un 34% i a l'agost un 117%!!! Aquest racó és on finalitza la ruta blava del PN, en àrea de Protecció Integral en el marc de la zonificació de l'ENP, on no està permès l'ús recreatiu intensiu, i per tant no està permès el bany; és el naixement del riu i és una zona més protegida. Però són molts els visitants amb la motivació d'accedir a la zona que, potser per desconeixement o per mala informació obtinguda pel boca a boca i, sobretot, per llocs d'Internet no oficials (blogs particulars, etc.) i sense supervisió, es massifiquen al paratge per a altres activitats no compatibles amb la normativa i els seus objectius. La majoria de vegades, en aquest període, es denota que existeix un desconeixement entre els visitants de la presència a un espai natural protegit; també existeix un elevat desconeixement previ sobre les característiques del paratge a visitar, potser l'única informació ha sigut una fotografia. A banda cal afegir que en molts paratges de l'àmbit comarcal que han esdevingut punts espontanis i no regulats on banyar-se, han estat més controlats i físicament clausurats pels ajuntaments corresponents, seguint les instruccions dictades per l'administració competent en Sanitat, la qual cosa ha suposat una major pressió ací, malgrat que l'Ajuntament de Bocairent també va emetre un comunicat, prohibint el bany en aigües obertes.

[Fotos: M. Vives]

QUÈ HA PASSAT?

Primavera i estiu en poques imatges

Redacció:
equip tècnic del Parc Natural

Centre d'Informació del PN
Mas d'Ull de Canals, CV-795 km 17

Parc Natural de la Serra de Mariola
965937961, 679195215
serra_mariola@gva.es
parquesnaturales.gva.es/mariola
www.facebook.com/pnserrademariola

